І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го СЕРПНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 22, 1972 No. 153. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Понеділок, 21 серпня 1972 р.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ В СПРАВАХ ТОРГІВЛІ схвалила законопроєкт про уведення в ЗСА метричної системи для вимірів і важення. За цим законопроєктом, метрична система повинна бути встановлена у ЗСА впродовж 18 місяців. Однак, впродовж перших 10 років її будуть визначати, як важливу, але не конче обов'язкову, доки населення країни звикне до неї, а промисловість остаточно перейде на нові виміри.

АМЕРИКАНСЬКІ ТЕХНІЧНІ ЖУРНАЛИ ПОДАЮТЬ, що через кілька десятків років більшість виробів, якими користуються люди, будуть із пластикової маси. Вже тепер у Зах. Німеччині влаштували виставку, на якій показували перші пластикові будинки. „Похід" плястмаси розпочався в 1868 році, коли із штучних речовин була виготовлена перша білярдова куля для гри. Тепер пластикові матеріяли застосовують у дуже багатьох випадках, від дитячих забавок до хірургічних операцій. Завдяки плясмасі дуже заощаджується дерево-ліси.

З АРГЕНТИНИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що як серед провідних кіл, так і в середовищах політичних партій там наростає почуття, що країна зайшла „в сліпий кут". Арґентинці сходяться на тому, що їм потрібні нові ідеї, нові пляни і поштовху, щоб їх виконувати. Прихильники колишнього президента Хуана Перона, який перебуває в екзилі в Еспанії, поширюють вістки, що він скоро повернеться до Арґентини.

У НЮ ЙОРКУ В КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ сталося шість пожеж у великих універсальних крамницях, переважно в центрі, на Мангетені. Поліція і пожежники стверджують, що ті пожежі були викликані підкладеними злочинцями малими кульками, подібними до тенісових, наладованих запальним матеріялом. Згорів другий поверх крамниці Лернер, чималих втрат зазнали магазини Вулворта й ін.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ДЖОН ЛІНДЗІ ВИСУНУВ до поліції й інших відповідних чинників категоричну вимогу усунути з міста ґанґстерів. Дж. Ліндзі звернув увагу на останнє вбивство в Ню Йорку, коли члени одного ґанґстерського клану вбили двох громадян, як виявилось, через помилку, прийнявши тих безвинних службовців за членів ворожої підземної групи. Дж. Ліндзі сказав, що вже годі „романтизувати бандитів".

АВТОМОБІЛЕВА КОМПАНІЯ ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС позитивно відгукнулась на прохання Адміністрації президента Р. Ніксона й повідомила, що вона зменшує заплановану підвишку цін на авта випуску 1973 року з 90 долярів до 59 долярів. Дженерал Моторс випускає більшість своєї продукції на американський ринок, і тому знижка цін викличе напевно відповідну реакцію й інших трьох великих автопродуцентів: Амерікен Мотор Корпорейшен, Крайслера та Форда. Вони також відповідно зменшать, як припускають, заплановані раніше підвищення цін на свою продукцію.

ЧЕСЬКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ДИКТАТОР ГУСТАВ ГУСАК ВИПРАВДУВАВ „леґальність" масових політичних процесів, ведених проти колишніх однодумців Александра Дубчека. „Хто ламає закон — мусить відповідати" заявив він на сторінках щоденника „Руде Право". Він промовчав, що навіть різні компартії з Західньої Европи таврували ті процеси.

У РИМІ АРЕШТУВАЛИ двох арабів, які в минулому тижні дарували були „на пам'ятку" двом 18-тирічним англійкам, з якими заприязнилися, патефон з вмонтованою всередині годинниковою бомбою, щоб знищити літак, що летів до Ізраїлю. 24-річний Ахмед Заїд і 29-річний Аднан Мохаммед Алі Гашам, араби, призналися до знайомства з тими англійками, але запевняли, що вони „нічого не знали" про бомбу в патефоні.

МАРОККАНСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ МОХАММЕД УФКІР ЗАСТРІЛИВСЯ не тому, що мав докори совісти, що не внсможливив був заздалегідь двох атентантів на короля Гассана II із спробами державного перевороту, а тому, що сам був головою тих змов – заявив марокканський міністер внутрішніх справ д-р Мохаммед Бен Гіма у Рабаті . Після невдачної спроби минулого тижня знищити над Середземним морем літак ,в якому король Гассан вертався з Парижу. 5 марокканських військовиків, у тому числі два високі старшини, члени змови ,втекли гелікоптером до Гібральтару і там просили британську владу дати їм азиль. Вони виявили подробиці змови і ролю генерала Уфкіра. Коли той дізнався, що король Гассан поінформований про ті зізнання втікачів — застрілився. Британці у Гібральтарі завернули тих марокканців назад.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПОКЛИКАВ окрему Раду з трьох осіб для виготовлення докладного пляну, як евакуювати і де примістити 50.000 азійців із британськими паспортами, що їх видалює чорна африканська держава Уґанді. Три дні тому уґандський президент Іді Амін добавив до тих 50.000 британських азійців ще кругло 24.000 уґандських громадян азійського роду, яких теж видалює до країн їх народження. Британія діє в цій справі разом з Пакістаном і Індією, відкіля походить більшість тих людей, купців і промисловців, які своїм поведенням обурили проти себе уґандський уряд і нарід.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР У ТАЙПЕЇ НА ТАЙВАНІ (ФОРМОЗА) ЗАПРОСИВ до себе поважний гурт найвидатніших осіб з господарського світу і запевняв їх, що нав'язання дипломатичних взаємин між Японією і Комуністичним Китаєм не пошкодить господарським взаєминам між Японією і Вільним Китаєм з його осідком на Тайвані (Формоза).

У ПЕКІНІ ПЕРЕБУВАВ з відвідинами канадійський міністер закордонних справ Мічел Шарп. Він запросив прибути до Канади комунокитайського міністра закордонних справ Ачуші Уяму і той прийняв запросини.

$630.00 НА ДОПОМОГУ ПОВОДЯНАМ

Норгемптон, Па. — Минулої неділі, 20-го серпня, тут відбувся великий Союзовий День Лігай-велійської Округи, під час якого секретар 147-го Відділу УНСоюзу з Аллентавну, Па., передав на руки головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора, в приявності голови Окружного Комітету мґра Романа Дякова, 630.00 дол. на допомогу поводянам. Цю суму склали члени згаданого Відділу та їх приятелі. Подробиці про цей Союзовий День та його програму будуть подані в чергових виданнях „Свободи'.

ДОПОМОГА ПОВОДЯНАМ, СТАН БУДОВИ НОВИХ ПРИМІЩЕНЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ФІНАНСОВІ, ВИДАВНИЧІ Й ІНШІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНС

Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу. Сидять (зліва): гол. касир мґр Уляна Дячук, заст. гол. предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, заст. гол. предсідника проф. Іван Телюк, гол. предсідник Йосип Лисогір, заст. гол. предсідника на Канаду сен. Павло Юзик, заст. гол. предсідника Марія Душник і гол. секретар д-р Ярослав Падох.

Союзівка, Керґонксон. — Потреба дальшої негайної допомоги членам УНСоюзу, які потерпіли від гураґану і повені в районах Вілкс Беррі в Пенсильвенії та Елмайри в Ню Йорку, стан будови 15-поверхового хмаросягу для нових приміщень УНСоюзу і „Свободи"', вислідн весняної і плянування осінньої організаційної кампанії, нові інвестиції, видавничі та ряд інших справ були предметом чергових нарад Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу, що відбулися на цій оселі УНСоюзу минулої п'ятниці, 18-го серпня. В нарадах, що їх відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисогір, взяли участь разом з ним усі інші члени Головного Екзекутивного Комітету: заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир пані Уляна Дячук та редактор Антін Драган. На початку нарад, після їх відкриття, Екзекутивний Комітет прийняв протокол з попередніх своїх нарад, що його приготовила мґр Уляна Дячук.

ЗВІТ МҐР УЛЯНИ ДЯЧУК

Серію звітувань започаткувала традиційно головний касир мґр Уляна Дячук. Поінформувавши про нові інвестиції в гіпотечних позичках та вартісних паперах, пані Дячук довше зупинилася на потребі дальшої негайної допомоги тим членам УНСоюзу в районах Вілкс Беррі в Пенсильвенії та Елмайри в Ню Йорку, які з кінцем червня цього року потерпіли від гураґану і викликаної ним повені. Звітодавець, разом з головним предсідником п. Лисогором, відвідувала ці райони та наочно могла ствердити спустошення, що це стихійне нещастя вчинило та від якого потерпіли кругло сто родин УНСоюзу. Головний Екзекутивний Комітет уже виплатив на допомогу цим жертвам нещастя 14 300 долярів зі своєї каси та яких дві тисячі із одержаних на ту ціль пожертв, але дальша і негайна допомога все ще потрібна перед приходом осені і зими. Екзекутивний Комітет рішив звернутися з окремим закликом до всіх своїх членів, щоб дальшими пожертвами допомогли в нещасті своїм братам і сестрам. Звітуючи про касові впливи, пані Дячук звернула увагу на деякі відділи, що своєчасно не розраховуються із зібраних членських вкладок та на деякі залеглості в справах гіпотечних позичок. З довголітньої практики в касовому відділі УНСоюзу звітодавець знає, що поблажливість Головної Канцелярії в цих залеглостях шкодить насамперед тим, що цих залеглостей допускаються, бо з кожним опізненим днем їм трудніше розраховуватися і тому касовий відділ відноситься до цих справ дуже рішучо, в найкращому інтересі заборгованих. Свій звіт закінчила пані Уляна Дячук рядом рекомендацій та загальним оглядом фінансового стану УНСоюзу. З кінцем липня — поінформувала пані Дячук — загальне майно УНСоюзу виносило 37,072,554.50 дол., що були інвестовані: 25,472,795.77 дол. у вартісних паперах (бондах), 6,858, 052.67 дол. в гіпотечних позичках, 2,615, 301. 34 дол. в позичці Українській Корпорації Відновлення Міста, що будує нові приміщення для УНСоюзу та єдиним власником якої є УНСоюз, а решта інвестована в уділах, позичках на членські грамоти, реальностях, друкарських й електронічних машинах тощо.

ЗВІТ Д-РА ЯРОСЛАВА ПАДОХА

Головний секретар д-р Ярослав Падох звітував за керований ним організаційний відділ УНСоюзу. У першому півріччі цього року пляновано здобути 2,600 нових членів, а зорганізовано 1,876, отже виконано плян на 72 відсотки. За областями, що є під опікою обласних організаторів, відсотково найбільший успіх мала область Василя Оріховського, яка здобула 394 нових членів і виконала свій плян на 98 відсотків. Кількостево найбільший успіх мала область Степана Гавриша, яка здобула 558 нових членів, виконавши свій плян на 68 відсотків. Область Євгена Репети здобула 539 нових членів, виконавши свій плян на 92 відсотки, а область Василя Дідюка (Канада) здобула 226 нових членів, виконавши свій плян на 56.5 відсотка. Поза областями в тому часі здобуто 159 нових членів, що становить 39.5 відсотка із запланованої квоти. В дальшому звітодавець подав кількостеві і відсоткові вислідн спеціяльної весняної організаційної кампанії, називаючи найбільш успішних обласних та відділових організаторів. З черги д-р Я. Падох поінформував та запропонував відповідні організаційні квоти нової, осінньої організаційної кампанії і плян окружних зборів в рямках цієї кампанії, з участю екзекутивних і головних урядовців. Пропозиціями для посилення організаційної кампанії та загальними інформаціями про стан і працю організаційного відділу д-р Яр. Падох закінчив свій звіт.

ЗВІТ ВОЛОДИМИРА СОХАНА

Заступник гол. предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан подав у своєму звіті числа стану і руху членства УНСоюзу за сім місяців 1972 року. На кінець липня ц. р. УНСоюз нараховував 87,877 членів, в тому активних членів 70,915. За сім місяців 1972 року втратив УНСоюз 489 членів у загальному числі членства, яке включає грамоти вповні виплачені та перенесені на безплатне продовження забезпечення, та 965 активних членів. Здобуток 2,163 нових членів не покрив втрат членства внаслідок виплат грамот кляс Р та Е, яких було разом за сім місяців 1,679, було 550 випадків смерти, 552 виплат грошових зворотів та 296 суспензВ. Сохан підкреслив що 1972 рік у порівнянні з попереднім роком виказує все таки поправу здобутком у семи місяцях на 103 нових членів більше, та меншими втратами головно у суспензах, грошових зворотах та виплатах грамот Р і Е, яких разом у 1972 році (за сім місяців) було на 583 менше, як у 1971 році за цей самий час семи місяців.

Звітодавець поінформував про дальші старання про введення двох нових кляс та одного додаткового забезпечення, про стан бюрових машин, які треба буде виміняти на новіші, та про закінчення на час всіх пильних праць рекордового відділу, включно з висил-

(Закінчення на стор. 3-ій)

РЕСПУБЛІКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ В МАЯМІ БІЧ ВІДБУВАЄТЬСЯ З ДОВІР'ЯМ У ВИБОРЧУ ПЕРЕМОГУ

Маямі Біч, Флорида. — У понеділок, 21-го серпня, тут у пополудневих годинах мала початися Республіканська Конвенція, що — згідно з оцінкою коментаторів — відбувається з повним довір'ям у виборчу перемогу та в надії, що президент Ричард Ніксон і віце-президент Спіро Еґню будуть переобрані величезною більшістю голосів. Конвенція триватиме тільки три дні і має за завдання схвалити приготовану вже політичну плятформу для Республіканської партії в цьогорічних виборах і формально найменувати Ричарда Ніксона і Спіра Еґню республіканськими кандидатами на президента і віце-президента Америки. Більшість конвенційних делеґатів були в Маямі Біч вже з кінцем минулого тижня. Президент Ніксон заповів приїзд на вівторок, 22-го серпня, щоб прийняти номінацію. Разом з делеґатами приїхало також багато демонстрантів, включно з деякою кількістю ветеранів В'єтнамської війни. Докладніші інформації про цю конвенцію, її відкриття, перебіг і вигляди, як також про українську участь у ній, будуть надруковані в чергових числах „Свободи".

Проф. Л. Добрянський стверджує сприяння Республіканської партії й Уряду справі поярмлених народів

Маямі Біч. — Проф. Лев Добрянський, президент Українського Конґресового Комітету й автор Резолюції про Тиждень поневолених народів, яку Конґрес схвалив і президент Айзенгавер підписав у 1969 році, зізнавав на Підкомісії для справ закордонної політики і крайової безпеки Республіканської Комісії плятформи на конвенції Республіканської партії. Професор Добрянський є головою Крайової Комісії для справ поневолених народів. Він заявив: „Це безперечний і славетний факт, що від 1952 до 1968 р. кожна республіканська конвенція послідовно й безперервно підтримувала справу поярмлених народів, як основний і нерозривний чинник нашої крайової безпеки". За свого урядування президент Ніксон проголосив чотири проклямації про відзначування Тижня Поневолених Народів. Суперечне становище займає кандидат Демократичної партії, — твердив проф. Добрянський. „Сенатор Джордж Мек Ґоверн – заявив він – не виявляє зацікавлення для суті і стратегічної вартости проблеми поневолених народів".

Кіссінджер звітував Президентові про свою подорож до Сайґону й Токіо

Вашинґтон. — Асистент президента Ніксона для справ крайової безпеки Генрі Кіссінджер вернувся до Америки в минулу суботу 19 серпня ц.р. і він негайно звітував президентові Ніксонові у Кемпі Дейвіда, де Президент перевів минулий тиждень, працюючи і відпочиваючи та приготовляючись до свого виступу в середу 23 ц.м. на конвенції Республіканської партії у Маямі Біч. Кіссінджер перевів був у Сайґоні два дні на довгих нарадах з тамошнім американським амбасадором Елсвортом Банкером й американськими генералами та, окремо, з південно-в'єтнамським президентом Нгуєном Ваном Тіє. Під час його перебування у Сайґоні він нічого не виявив про ті свої наради, тільки південно-в'єтнамський уряд проголосив комунікат, що у нарадах Кіссінджера й президента Тіє розглядали загальну ситуацію у В'єтнамі й стан переговорів на Паризькій конференції про В'єтнам. Загально сподіваються, що президент Ніксон складе в рамах заповідженої на найближчу середу радіо-телевізійної промови якусь важливу заяву в справі В'єтнаму. Державний секретар Віллім Роджерс заявив журналістам, що він не виключає замирення у В'єтнамі ще перед листопадовими виборами, або зараз після виборів, при чому звернув увагу, що Північний В'єтнам переживає низку поважних труднощів: його наступ проти Південного В'єтнаму не вдався, — американське бомбардування летунством і замінування портів було успішне — Москва і Пекін схиляються до замирення шляхом переговорів. — З Сайґону Кіссінджер полетів був до Токіо, де довго конферував з новим японським прем'єром Какуї Танака і його міністром закордонних справ. Головною темою тих нарад був замір Японії нав'язати дипломатичні взаємини з Комуністичним Китаєм і наслідки того акту на свободу Америки розпоряджатися базами в Японії для оборони Тайвані (Формози), згідно з американським договором з Вільним Китаєм з його осідком на Тайвані (Формоза). Кіссінджер приготовив зустріч президента Ніксона з названим японським прем'єром, яка відбудеться на Гаваях 31 серпня ц.р.

ВЛАДИКА ВЕЛИЧКОВСЬКИЙ НА ВІДВІДИНАХ В НЮАРКУ І ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Нюарк. — Минулої неділі, 20-го серпня, тут під час Святих Літургій в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя місцеві душпастирі інформували, що в понеділок, 21-го серпня, приїжджає на короткі відвідини в цій парафії Владика-ісповідник Василь Величковський та відправить того дня о год. 7:30 вечора Молебень. Після того Владика виїде до Філядельфії. В неділю 20-го серпня Владика Величковський був у Міннеаполісі, де відправив Архиєрейську Святу Літургію та посвятив хреста на новозбудовану церкву.

Палата затвердила договір ЗСА з СССР про 5-річне обмеження кількости продукованої ними стратегічної зброї

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів, закінчивши 5-годинні дебати, затвердила, у п'ятницю 18 серпня ц. р. підписаний през. Ніксоном у Москві договір урядів ЗСА й СССР про обмеження кількости продукованих обома державами наступальних баллістичних ракет на протяг п'яти років. Затвердила Палата цей договір про обмеження стратегічної зброї 329 голосами проти 7. Дебати над цим договором у Сенаті ЗСА досі ще не закінчені. Розгорнулися ці дебати особливо ж резолюцією сен. Джексона і вони будуть продвжувати аж після закінчення перерви праць у працях Сенату, тобто після 5 вересня ц. р. В міжчасі палатно - сенатська конференція відмовилася затвердити дві запропоновані Урядом у зв'язку з підписаним американсько – совєтським договорами про обмеження стратегічної зброї програми, а саме одну про побудування антибалістичної ракетної бази для Вашинґтону і другу про продукцію удосконалених ракетних стрілен, з допомогою яких можна б було атакувати совєтські ракетні бази. Під час дебат у Палаті Репрезентантів деякі із конґресменів покликалися на думку сенатора Джексона, що підписання згаданого вище договору між ЗСА й СССР поставить З'єднані Стейти Америки в некорисне щодо кількости ракет в порівнянні із Совєтським Союзом становище. Все ж таки у висліді підписаний у Москві договір був Палатою затверджений.

Совєтські дисиденти атакують чехословацький режим, вимагають звільнення засуджених в ЧССР діячів

Москва. — Напередодні четвертої річниці совєтської інвазії на Чехо-Словаччину група совєтських дисидентів заатакувала поставлений Москвою в ЧССР теперішній комуністичний режим під проводом д-ра Ґустава Гусака, стверджуючи, що проведені востаннє судові процеси в ЧССР і винесені вироки проти колишніх співробітників і прихильників реформ Александра Дубчека „пригадують масові репресії сталінського часу". Водночас із цим, в цьому ж заклику, адресованому до Чехословацького Національного Зібрання, тобто парляменту, що його відписало 37 осіб, стверджено, що всю відповідальність за сьогоднішню ситуацію в ЧССР і за теперішні політичні суди несе тільки совєтський режим, який був спричинником інвазії на ЧССР і ліквідатором ліберального чехословацького режиму під проводом Дубчека. В заклику сказано також, що одинокою провиною суджених в ЧССР діячів було поширювання летючок із пригадкою про права, якими можуть користуватися громадяни під час виборів. Заатаковано у заклику також провідника чеської компартії д-ра Гусака за недотримування ним обіцянки, що ніхто з тих, хто брав участь у подіях 1968 року, не буде переслідуваний. Підписані під закликом дисиденти, в тому числі видатні совєтські діячі, між ними й особи жидівськогоо походження, вимагають звільнення і регабілітації засуджених ліберальних діячів.

Водночас із цим повідомляють із Праги, що д-р Густав Гусак намагався виправдувати в інтерв'ю з представником „Рудого права" проведені в ЧССР судові процеси, заявляючи, що кожен, хто „ламає право, мусить нести за це відповідальність" і що всі ті, хто вимагає їх припинення і звільнення засуджених діють з „контрреволюційних" позицій. У своїй промові д-р Гусак не згадав ні словом про виступи проводів західніх комуністичних партій із гострим засудженням чехословацьких судів над ліберальними діячами, в тому також над колишніми видатними комуністами.

Тома Кобзей, визначний громадський діяч, помер у Вінніпеґу

В лікарні в Вінніпеґу, Манітоба, Канада, помер дня 17 серпня ц. р., на довготривалю недугу легенів, визначний і відзначений громадський і культурний діяч, Тома Кобзей.

Народився Тома Кобзей 30 червня 1895 року у селянській незаможній родині в Русові біля Снятина, Західня Україна. Ріс під впливом Василя Стефаника, з яким він був споріднений. Вже як 14-літній юнак був членом молодечого відділу місцевої „Січі". До Канади виїхав сам ще 16-літнім хлопцем. По різних пригодах тодішнього життя наших поселенців у Канаді він врешті осів разом з дружиною Оленою у Вінніпеґу. Відразу включився в тодішнє кипуче громадське життя нашої спільноти. Тут він визначився особливо своєю діяльністю в українськім робітничім секторі.

Працював не лише для свого і родинного прожитку і для громади, але також над поглибленням своєї загальної освіти. При вродженій інтеліґенції він скоро набув неабияку загальну, можна сказати, енциклопедичну освіту.

Доказом цього є його друковані студійні праці і сотки публіцистичних статтей в українських і англомовних часописах. Вивчивши історію робітничого професійного і політичного руху, Кобзей написав основну працю п. н. „Робітничий рух і його проблеми" (184 стор. великої вісімки).

Беручи живу участь у загальній громадській праці, Тома Кобзей особливу увагу присвятив українському

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЄВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тільки один Президент

Демократичний кандидат на президента у цьогорічних осінніх виборах, сенатор Джордж МекҐоверн, вислав колишнього пресового секретаря президента Джона Ф. Кеннеді П'єра Салінджера до Парижу, щоб провести розмови з комуністичними делеґатами на конференції в справі В'єтнаму про можливості звільнення американських воєннополонених. Поминаючи те, що МекҐоверн спершу заперечив, начебто він висилав Салінджера, а після того признав це, — і поминаючи те, що в'єтнамські комуністи не сказали Салінджерові про полонених нічого більшого, як те, що завжди казали на офіційних засіданнях тієї конференції, ця справа поставила руба кардинальну проблему: хто репрезентує державу назовні, хто веде державну закордонну політику і хто за неї відповідає перед народом та історією?

Идеться не про те, чи в даному випадку місія П'єра Салінджера підважила заходи Уряду мирно закінчити В'єтнамську війну, чи не пошкодила цим заходам. Річ у тім, що вести переговори у будь-якій справі з представниками будь-якої чужої держави може тільки Президент З'єднаних Стейтів чи його уповноважені. Президент призначає амбасадорів, що їх затверджує Сенат, і Президент користується „порадою і згодою" від Сенату. Закордонна політика становить такий самий предмет критики у пресі, в Конґресі чи в будь-яких прилюдних виступах американських громадян, як усі дії Президента і членів його Уряду. Але виступати в імені держави та вести переговори із закордонними представниками можуть тільки безпосередньо Президент, державний секретар, амбасадори чи спеціяльні для цього Президентом призначені люди, як ось Генрі Кісінджер.

Коли жінки воєннополонених їздили до Парижу довідуватись від комуністів про долю своїх рідних, то це зрозуміло. Коли політично наївна акторка Джейн Фонда критикує через радіо в столиці Північного В'єтнаму політику Президента ЗСА, то це жалюгідний, але маловажний вибрик.Однак, коли на розмови з офіційними представниками Ганою висилає свого делеґата кандидат на майбутнього президента – то це непрощенний промах. Якщо його виберуть — він буде єдиним репрезентантом держави, покищо є тільки претендентом на владу, а єдиним представником країни є тільки один урядуючий, народом обраний Президент. Американські громадяни у своїй масі мають у цих справах здорову і правильну думку.

Ізоляція братів

Сотні тисяч українців живуть у Польщі, Чехо-Словаччині, Румунії, Югославії. Вони живуть ізольовані, без справжнього зв'язку між тими країнами, з українським народом на материку і з українськими спільнотами у країнах вільного світу. Час від часу до Варшави чи Братислави приїздить із Києва якась „партійна делеґація", зустрічається з місцевими партійцями, обміняється палкими комуністичними привітами — і на тому все кінчається. Недаремно людина з Києва, підписана як Юрій Бадзьо, писав у листі до „Літературної України": „Не можу хоча б одним словом не згадати тут про болючу проблему суспільних і культурних зв'язків з українцями соціялістичних країн, насамперед ЧССР і Польщі. Коли я думаю про це, то завжди відчуваю сором за нашу республіку. Хто читав, наприклад, українську пресу ЧССР, той знає, як багато, з душевним болем, здивуванням і зрозумілою образою пише про це тамтешня інтеліґенція. А Мати-Україна збайдужіло мовчить собі". Автор листа, надрукованого не в київській „Літературній Україні", а в підпільних виданнях, домагається більшого, тіснішого зв'язку між українським народом і українськими спільнотами в „країнах соціялістичної співдружности", де немає ні соціялізму, ні співдружности.

Також із українськими великими спільнотами-громадами у країнах Заходу українці з Польщі, ЧССР, Румунії, Югославії фактично не мають зв'язків. Треба було аж стихійного лиха, землетрусу в Югославії, щоб на якісь дватри місяці ті зв'язки, головно з українцями з Америки, бодай трохи налагодились, а потім і ті тоненькі ниточки урвались. Відомо, що українці в країнах-сателітах — це в переважній більшості упосліджені, скривджені економічно, переслідувані національно — особливо в Польщі та Чехо-Словаччині — люди. Їм би треба допомагати, і голод там головно культурний, голод релігійний.

ЦК КПС всюди намагається проштовхувати свою політику „культурного обміну" та „взаємозв'язків". А що з ізоляцією мільйона українців у країнах „перемігшого соціялізму"?

ПОВІСТЬ ПРО БЕЗПРИТУЛЬНИХ

У 40-літній трагічний ювілей Великого Голоду на Україні, що віки залишив глибокий рубець на тілі і в душі українського народу, варто пригадати — чи не єдину — видану на еміґрації книжку, що в белетристичній формі відтворює небувале перед тим у його історії явище — масове безпритулля дітей, спричинене сталінською бестіяльною колективізацією.

Тяжко уявити пересічному американцеві, який створив у своїй країні культ дитини, ті численні ватаги брудних, загорнених у лахміття маленьких „совєтських громадян", що нишпорили по вулицях і майданах міст, шукаючи на смітниках поживи для своїх зголоднілих шлунків. Взимі, трусячись з холоду, ночували вони в під'їздах домів, на залізничних двірцях, у порожніх вантажних вагонах. Тисячі їх восени, немов птахи у вирій, тягнулися з України на Кавказ і Крим. Їхали звичайно під вагонами в „собачих ящиках" або на буферах чи дахах вагонів. Маленькі трупики тих, що не витримали довгої подорожі і впали під колеса поїзду, присипали землею тут же біля залізничного насипу. А ще тисячі їх гинули без скарг і нарікань від застуди, недуг, від загального недоживлення, що його в лікарнях приховувалось під незрозумілим для простої людини терміном „дистрофія".

У боротьбі з безпритульниками, які, щоб угамувати голод, виривали на базарах у жінок кошики з продуктами, обкрадали перекупок, навіть грабували державні крамниці, міліція була безсила. Творені для безпритульників так звані дитячі будинки були переповнені, та й харчування в них і загальні умови були такі жалюгідні, що діти з тих будинків розбігались.

Скільки було таких бездольних і з яких верств населення вони походили? Переважна більшість їх були діти „розкуркулених" і засланих у північні райони Совєтського Союзу українських селян. Отже, були тисячі й тисячі тих маленьких істот, яким пощастило уникнути примусового заслання. Офіційна совєтська статистика їх ніколи не обраховувала.

Армію безпритульних доповнювали діти арештованих і розстріляних або засланих українських учителів, письменників, службовців, робітників. Отже, являла вона собою повний спектр — у дитячому, сказати б, перекрої — уярмленого московсько-совєтським режимом суспільства, що його партія Леніна - Сталіна гнала до комунізму, до тієї вифантазуваної соціялістами-утопістами „світової гармонії". Ще в 1879 р., прозираючи страшну майбутність, писав у „Братах Карамазових" Ф. Достоєвський, що коли за такий суспільний устрій треба заплатити бодай одною сльозинкою дитини, то не треба його зовсім. Опановані ідеями комунізму, створення „гармонійного суспільства", большевики пролляли ріки крови нещасних жертв свого диявольського експерименту і — не одну, а море дитячих сліз. Творять вони його й досі.

Проблему дитячого безпритулля совєтська белетристика і педагогічна література представляють у солодкаво-фальшивому насвітленні: це — роман Івана Микитенка про безпритульників і „Педагогічна поема" Макаренка про те, як із здичавілих від голоду й страху дітей совєтські педагоги виховують ентузіястичних будівників соціялізму", що ненавидять своїх батьків-„куркулів".

Повість Володимира Куліша „Пацани" має зовсім інший характер. Це успішна спроба в нашому красному письменстві змалювати трьох одчайдухів, переслідуваних міліцією і енкаведистами хлопців, дітей репресованих батьків, які понад усе люблять свободу і з усієї душі ненавидять режим, що, обіцяючи рай, створив на землі пекло.

В Одесі, Харкові, Києві ці шибайголови-безпритульники, в яких докраю розвинувся інстинкт самоохорони, переживають довгу низку пригод, що інколи загрожують їм каліцтвом і смертю. Але ні постійні небезпеки, ні, здавалося б, цинічне відношення до всього, що їх оточує, не вбили в них здорового ідеалістичного ядра, закладеного в їхніх душах батьками, передусім національного почуття. Ніколи не певні завтрішнього дня ці малі герої гордо кидають виклик жахливій дійсності і стоїчно сприймають удари жорстокої долі.

Символічно закінчує автор цю сповнену несподіваних розв'язок повість такими словами: „Наша трійця встала . . . і, не оглядаючись, пішла в степ. І ніч гостинно прийняла їх у свої обійми.. ."

Український степ в історії нашого народу завжди був загрозою, а водночас і надійним схоронищем від усякого лиха.

У повісті „Пацани" В. Куліш показав себе досвідченим майстром діялогу і цікавим оповідачем з барвистою мовою. Сюжет і сюжетні вузли своєї повісти розв'язує він так, що читачеві годі здогадатися, а що ж буде далі. І це — успіх і таємниця творчої лябораторії автора. Додатньою стороною повісти є ще дух оптимізму, яким вона перейнята. Не жалісливим уболіванням над трійцею безпритульників, а її духом спротиву нелюдському режимові подобається вона молодим читачам, хоч з приємністю та користю читають її також старші люди, навіть ще живі свідки тих „проклятих років".

Своєрідна мова героїв Кулішевої повісти перетикана жарґонізмами, уживаними в „блатняцькому світі": „Закнацати" — заскочити зненацька, „збацати" — зловити, „жлоб" — темний, дурнуватий чоловік, „лафа" — несподіване щастя, „лягавий", „фараон" — міліціонер та ін. Ці слова зібрав автор в окремому словничку, поданому в кінці книжки.

А найбільш характеристичною прикметою повісти „Пацани" є гумор — терпкий і хвацький, гумор самого автора і його маленьких героїв, що ним, як гострою зброєю, борються вони з усіма злигоднями.

Автор цієї книжки, яку, на жаль, досі поминали своєю увагою наші літературні критики, син славного драматурга Миколи Куліша, що в 30-их роках загинув на засланні, не придумав цю повість в еміґраційному затишку. Він з десятками тисяч „пацанів"-безпритульників у дні своєї юности перейшов вибоїстий життьовий шлях, на якому напевно не раз спотикався і падав. Він не пішов у степ, як його троє „пацанів", а по довгих роках поневіряння, як син „репресованого", виїхав на еміґрацію, щоб про них розповісти світові.

У своїх друкованих спогадах про харківський будинок „Слово" В. Куліш подав мартирологію українських письменників, що мешкали в тому будинку в 20-их роках і в більшості закінчили своє життя в підвалах НКВД або на засланні. А тепер, як зачуваємо, працює він над черговим пригодницьким романом. Його перу належить також п'єса „Ліс шумить" з часів боротьби УПА.

Володимир Куліш. Пацани. В-во „Шлях Перемоги", Мюнхен, 1967, стор. 320. Обкладинка артиста-маляра Вол. Ласовського.

В. Давиденко

Леонід Полтава

ХЛІБ

Є народи, які не знають, що таке хліб, заступаючи його рижем та іншими харчовими продуктами. Більшість американців не знають, що хліб може пахнути і що він не обов'язково повинен бути білим та „ватним". Український народ склав приказку, яка засвідчує, що для українця без хліба немає життя: „Дурне й сало без хліба". У 1932-33 роках навіть ті, які мали по шматочку м'яса денно, не вважалися в Україні щасливцями — щасливими були ті, і виживали ті, котрі мали бодай малесенький шматочок хліба. На хліб тоді був не лише фізіологічний, а й психічний голод.

Напередодні 40-річчя штучно викликаного Москвою голоду в хліборобській Україні і напередодні грудневих „святкувань" 50-річчя з часу створення СССР — совєтська преса знову заговорила про хліб. На сторінках „Правди" та її відголосків читач не знайде повідомлення, скільки сотень тисяч тонн уже закупив ЦК КПСС жита й пшениці в Канаді, в Америці, скільки м'яса в Арґентині чи Австралії . . . Щасливі народи в СССР не повинні про це знати. Преса заговорила про хліб, бо стався великий неврожай, а куплений за золоту валюту хліб дорогий, б'є Москву по кишені, тому й закричали червоні пресові сирени про „економію хліба".

„Був я якось на футбольному полі в Кіровограді. Йду із стадіону, хлопчаки наввипередки булку футболять. А пляшки порожні збирають, щоб у крамницю здати", — сказано в „Правді України" з 5-го серпня і потім у „Молоді України" з 8-го серпня в „Думі про хліб". — „Просто серцю боляче: пляшці ціна 12 копійок, а хлібу ж ціни немає . . . На селі ще в багатьох сім'ях за традицією до хліба ставляться, як до святині". Автор статті О. Гіталов, „депутат Верховної Ради УССР" з Кіровоградщини, інформує: „Є області, де озимі загинули, херсонцям довелось пересіяти, як і кримчанам. Полтавчани і дніпропетровці теж втратили тисячі гектарів. Вони пересіяні кукурудзою, іншими культурами, але ж головний хліб України — пшениця!"

Була сувора, безсніжна зима, весняна посуха, дощове літо, а тепер знову посуха. Жнива в Україні погані, і в цілому СССР. Москва змушена купувати хліб у Канаді й Америці, на багато десятків мільйонів долярів. Мусить. Сучасне населення тюрми народів збунтується, якщо зникне хліб, це вже не часи сталінщини і 1932-33 років (та й тоді подекуди горіли колгоспи й вистрілювали з обрізів комуністів по сільрадах, не всі вмирали мовчки).

Недорід може трапитись у кожній країні. Сил природи покищо не вдалося змінити навіть так званими перетворювачам природи, як чванливо називають себе члени ЦК КПСС. І обертати булку в м'яча не годиться ні там, ні тут (в Америці це ще частіше трапляється), бо в одну хлібину вкладено занадто багато людської праці, щоб нею нехтувати.

Впадає в очі в совєтській пресі щось інше — блюзнірський підхід до теми. СССР купив багато хліба в ЗСА і ще більше й дуже скоро купить. Та прочитаймо з тієї ж „Молоді України": „Бував я в країнах за кордоном, був і в Америці, — пише Гіталов. — Країна багата, а подивишся — хліб, як сир, нарізують тоненькими скибочками, у цельофанові пакетики вкладають. Залишилося від сніданку чи обіду півскибочки, і ту загорнув у пакетик і в кишеню. Дорогий там хліб, не кожному вволю доступний."

Або другий приклад блюзнірства: „Наша радянська батьківщина багата на хліб, вдосталь буде і в цьому році. Ні паляниці, ні булки, ні торти у нас не переведуться". А що в крамницях СССР будуть продавати американський і канадійський хліб — ні слова, і не тільки Гіталов, а й Л. Брежнєв — усі мовчать. Даремно мовчать — „Голос Америки" та інші радіовисильні з Заходу скажуть правду, через кордон.

Хліб це не тільки харч, це також символ. Якщо СССР через один неврожай мусить бігти по хліб аж за океан, то це виявляє справжній стан його економіки в 50-річчя існування імперії.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

ІСТОРІЯ ШВЕЙНОЇ МАШИНИ

Супроти таких винаходів, як телеграф, телефон, електрична жарівка, парове судно, залізниця та літак, швейна машина була попелюшкою, на яку ніхто не звертав особливої уваги, дармащо вона відіграла важливу ролю в розвитку нашої цивілізації та в щоденному житті сірої людини. Винахід швейної машини, як і більшість великих винаходів XIX сторіччя, був зроблений американцем. Вона, як і кожний великий винахід, має свою романтичну праісторію.

Одним із перших, що кинув задум її побудови (1790 р.), був англієць Томас Сейнт, але, на жаль, вона не вийшла поза рямці його задуму та паперового проєкту. Економічна потреба механічного пристрою для шиття спонукала ряд ентузіястів до щораз нових зусиль в цьому напрямі.

Одним із найбільш успішних винахідників швейної машини був французький кравець Бартолемі Тіммоніє, що в 1870 р. винайшов машину, яка утворювала ланцюговий стібок з поміччю голки у формі зубчастого колеса.

Хибою цієї машини була нестійкість стібка, що поровся, коли рвалася нитка. Але Тіммоніє опатентував її (1830 р.) і переконав кравців, що вона працює далеко швидше, як людські руки. У висліді він продав щось із сотню машин, з яких 80 заінстальовано у великій кравецькій робітні військових униформ.

На жаль, кравці вбачали в його швейних машинах підривників їх екзистенції і тому одного дня провели рейд на кравецькі робітні і молотами та сокирами понищили всі його швейні машини.

Наступним вдалим винахідником швейної машини слід вважати Волтера Гантера з Ню Йорку, що збудував у 1838 р. швейну машину, хибою якої було те, що вона утворювала тільки прямий стібок і тому практично не знайшла широкого застосування поза швейною кімнатою його сестри Каролини.

Справжнім винахідником модерної швейної машини вважають Еліяса Гова та Ісаака Зінґера.

Еліяс Гов був моделярським термінатором і, крім снаги та завзяття, не мав великих даних на винахідника. Поштовхом до цього важливого винаходу була ось така підслухана розмова між босом Арі Дейвисом та одним з клієнтів, який хотів зробити моделю трикотажної машини:

„Чого ви до біса клопочетеся трикотажною, а не швейною машиною?" — запитав клієнта Арі Дейвис. — „Бо такої не можна зробити", — відповів клієнт. — „А я її зроблю!" — сказав Дейвис. — „Добре, ви її зробіть, і я запевняю вас, що зробите на ній мільйони".

На цьому скінчився словесний двобій між власником виробні моделів та його сталим клієнтом, але зміст тієї розмови запав глибоко в душу 21-літнього термінатора, що заробляв 9 долярів на тиждень, з яких мусів утримувати жінку і троє дітей.

Надія стати мільйонером була великою спокусою для молодого Гова. Він рішив будь-що-будь збудувати швейну машину, використовуючи систему двох голок, (що, до речі, було основою швейної машини Ганта), з яких одна проходила б вертикально, а друга горизонтально крізь петлю кожного стібка.

Гов знайшов партнера в особі свого шкільного товариша Фішера, що за половину уділу в винаході відступив Гові піддашшя свого дому на робітню та виасиґнував 500 долярів на закуп потрібного знаряддя.

За кілька місяців Гов збудував швейну машину, що робила горішній стібок, а через два місяці після того вона робила вже два стібки, горішній і долішній. 10 вересня 1846 р. Гов одержав на неї патент, випередивши Зінґера на шість років. На жаль, передбачені мільйони не поплили до його кишені, навпаки — він опинився в крайній нужді, яка стала причиною смерти його дружини.

Не знайшовши підтримки та збуту на свої машини в Америці, Гов поїхав до Англії, де продав права на свій патент за 1.500 долярів та невелику оплату від кожної проданої машини. Однак, щоб уникнути плачення винахідникові належної оплати за використання його патенту, несовісні власники фабрик почали підробляти його швейні машини та продавати їх за дешевшу ціну. У висліді справа опинилася в суді, який по кількарічних перипетіях вирішив її в користь Гова. Тоді усі фабричні „пірати" на чолі з Ісааком Зінґером виступили з пропозицією об'єднатися та спільно виробляти швейні машини з впровадженням усіх улішпень, які вони в міжчасі зробили в конструкції тієї машини.

Ця нова швейна машина, під назвою „Зінґер совінґ машін", з'явилася незабаром у кожній американській та европейській хаті, зробивши життя сірої людини легшим та комфортнішим. Крім цього вона знайшла всебічне застосування в різних ділянках промислу, головно в одяговім та взуттєвім. Гов не став мільйонером, але помер дуже багатою людиною, що дістала ще за свого життя з усіх закутків світу багато почестей та признань за його винахід.

В дійсності людиною, що була рушійною силою цього великого успіху, був Ісаак Мерріт Зінґер, блискучий механік, організатор і пропаґатор швейної машини Гова, впровадивши, замість ручної

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р М. Бойко

ТЕНДЕНЦІЙНЕ ВИДАННЯ ПРО ВОЛИНЬ

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ. 2-ий том серії: Історія міст і сіл Української РСР. Редактор тому Клімаш, І. С. та інші. Київ. Гол. редакція Української Радянської Енциклопедії, 1970, 745 стор.

На вступі треба відмітити, що історична Волинь тепер поділена на три області: Волинська, Рівенська і Житомирська, а Крем'янеччину (чотири райони) приділено до Тернопільської області, мабуть, з метою ізолювати Почаївську Лавру від решти Волині. Цей переподіл був затверджений ще 1939 р. В слід за тим у „Большой Совєтской Енциклопедії", Москва, 1945, т. 34, стор. 302, Почаїв названо „селом", без жадної згадки про Лавру. Отже, цей переподіл має також мету адмініструвати меншими територіяльними одиницями для господарської й політичної контролі.

Збірник виданий на доброму папері, з фахово виготовленими картами, описує райони: Володимир - Волинський, Горохівський, Іваничівський, Камінь - Каширський (в оригіналі Кошинський), Ківерецький, Ковельський, Лукачинський, Луцький, Любашівський, Любомильський, Маневицький, Нововолинський (як нове місто), Ратнівський, Рожищинський, Старовижівський і Турійський. Хронологічно по районах описуються приналежні місцевості. Джерельна література дуже вбога, переважають совєтські архіви. Статті не мають оригінального стилю авторів (до речі, не всі підписані) і складається враження, що ввесь матеріял виготовляли за вказаним шабльоном по партійних осередках районів.

Вступна історична частина з гострим забарвленням соціяльних моментів сильно обнижує вартість статті; важливими в ній є дати. Починаючи від 1917 р. намагання редакції збірника заповнити „соціялістичним" змістом, без розбору подані неіснуючі факти, яких не було, і навіть їх світлини. Наприклад, на стор. 27 подана світлина лицевої сторінки „Бюлетеню Окружному КПЗУ, черга 1, рік 1, січень 1926": ця сторінка писана рукою. Друга світлина, стор. 69 періодика „Голос з-поза крат", місячник політв'язнів, Луцьк, в'язниця, грудень, 1931, рік вид. II, ч. 11 (16). Лицева сторінка виконана фахово в друкарні. Ніде не подано, де ці обидва періодики виходили. Я перевірив бібліографії часових видань УССР, і згадані періодики ніде не віднотовані. В моїй праці „Бібліографія періодики Волині, Блумінґтон, 1970" занотована тільки одна назва „Червона Волинь", Луцьк, 1934 (ч. 532) видана кустарними засобами, і більше комуністичних нелеґальних періодиків на Волині не виходило.

До речі згадати, що комуністичну літературу на Волинь передавали в роках 1927-32, як тоді казали, із „Совдепії". Тому й „Голос з-поза крат" напевно був друкований в Коростені або в Житомирі і поширюваний для пропаґанди. Крім цього, у в'язниці політичні в'язні ні друкарні, ні навіть пишучої машинки не мали. Що ж до згаданого „Бюлетеня", міг хтось написати рукою, але він не робить враження масовости.

Світлини збірника вміло підібрані, обов'язково з кимось коло хат на „волосапеді". Але переважають світлини 1918 та 1944 рр., на яких безупину видніє „старший брат-собіратель", що боронив Волинь від усіх, визволяв її та наставив там свою владу. Подана статистика в процентах, а не в абсолютних числах, напр., на стор. 166 подано: „обсяг вугільної промисловости в Нововолинську зріс у 1965 році в порівнянні до 1959 р. на 70 %. Це зовсім нічого не говорить, бо не сказано, яка була продукція у тоннах 1959. Такими процентовими „величинами" висвітлюється господарська діяльність.

Сильно наголошені імена комуністів та подані світлини особливо тих, що вже повмирали, або були завербовані до совєтських партизанських загонів. Я не зустрів ні одного прізвища моїх одноліткіз, що після 1930 р. надавали тон національній свідомості на Волині серед молоді. Претенсії комуністів до „Просвіти", їх учасництво в кооперації, — це грубо натягнені факти. Бо, наприклад, Почаїв на Волині мав найсильнішу кооперацію, аж 8 різних родів кооператив, але їх провадили радикали, як: Семен Жук, Трохимлюки та десятки інших, яких вивезли з Почаєва ще в 1939 році; С. Жука закатували ще в 1940 р. коло Рави Руської.

Що ж до комунізму на Волині, що так багато наголошується в згаданім збірнику, слід перенестися думками до періоду 1928 - 30 рр., коли на Великій Україні т. зв. „українізація" доходила вершка і стосовна пропаґанда була дуже поширена на Волині. Польський натиск на „Просвіти" та інші організації викликував симпатії до нової влади на Україні. Це було спонтанне, відрухове, без глибшої аналізи процесу, що там відбувався. Про ці настрої найкраще можуть поінформувати числа голосуючих до польського сейму й сенату після різних політичних орієнтацій. Властиво, ці „орієнтації" також були спонтанні, бо до віддалених від міських центрів сіл виборчі кличі мало доходили й жителі часто лише питалися, кого влада найбільше не любить, той мусить бути добрим.

Grot, A. J. Parliament and the electorial system in Poland, 1918 - 1935. Columbia University, 1960, стор. 336, подає висліди виборів до польського сейму за роки 1928-1932, при чому, згідно з офіційним польським „Рочніком статистичним" за 1935, населення східних воєвідств: Віленського, Новогрудського Поліського, Волинського і південних воєвідств: Краківського, Львівського, Станиславівського і Тернопільського в 1928 - 1932 рр. голосувало, між іншим, на такі листи:

	Воєвідства: Східні	Південні
Безпартійний Бльок (I)	500.830	770.399
Бльок національних меншостей (18)	165.400	543.185
Сель - роб (правиця, 8)	100.708	48.316
Українська радикальна партія (22)	70.140	198.537
Сель - роб (лівиця, 19)	68.788	74.737

Правда зіставлення показує, що соціялістична орієнтація була в той час сильною. Це аж ніяк не можна пояснювати гравітуванням до соціялізму чи комунізму, бо населення Волині вимагало земельної реформи, а про це найбільше писали і говорили ліві партії. Також важним відмітити велику силу Сельбору - правиці, а не Сельбору - лівиці, як дуже крайньої течії. Сьогоднішньою мовою Сельроб - правиця, — це ревізіоністи, які хотіли зміни політичного ладу згідно з-кличем: „Геть з панами!" (поляками). Коли у 1930 р. почалася на Східній Волині, на Шепетівщині суцільна колективізація і „розкуркулення" свідомі українці почали тікати на Західню Волинь, населення в 1932 р. до „совєтизації" було наставлене вороже. Завершення свого ревізіонізму Волинь доказала в 1942 р. діями Повстанської Армії.

Вертаючись до збірника, — видання тенденційне, багато лайки, а для чужинців зовсім баламутне.

Наявні в „Історії українських міст і сіл" прогалини мають заповнити наші реґіональні збірники, здійснені в повній свободі вислову й друку.

Тиждень Поневолених Народів в Чикаго

Фрагмент із Маніфестації Тижня Поневолених Націй: український ридван під час переїзду однієї із вулиць середмістя Чикаго.

Чикаго, Ілл. — 14-ий з черги Тиждень Поневолених Народів відзначило українське Чикаго великим маніфестаційним походом в центрі міста в суботу, 22-го липня ц.р., і після його закінчення святочними зборами-обідом в репрезентаційній залі найбільшого місцевого готелю Конрад Гілтон.

Маніфестацію приготовив окремий Комітет, зложений з представників різних етнічних груп цієї різнонаціональної метрополії середнього заходу під протекторатом Управи міста з її посадником Ричардом І. Дейлі, до якого входили від української громади пані У. Целевич і М. Шпікула.

Окремий Український Громадський Комітет Тижня поневолених Націй, очолений д-ром Р. Кобилецьким, як головою, та заступниками Уляною Целевич і Т. Шпікулою і В. Іващуком, складений з представників різних українсько-американських громадських, ветеранських, молодечих, церковних, братських та ін. організацій — зайнявся підготовою виступу української групи до маніфестаційного походу в дні 22-го липня.

У маніфестаційному поході взяло участь двадцять й одна національна група Чикаго й околиці та деякі відділи Американських Ветеранів з відповідними транспарентами, натавровуючи імперіялістичну політику Росії та інших комуністичних режимів.

Українська група, не зважаючи на те, що більшість організованої нашої молоді виїхала до літніх таборів, як також без уваги на виїмкову спеку, зуміла зібрати поважну кількість учасників, так з-поміж молоді, як і старших і була однією із найчисленніших в тому імпозантному поході головною магістралею міста — Стейт Стріт, удекорованою національними прапорами поневолених народів, в тому також українськими синьожовтими прапорами.

Численні прапори, зокрема ветеранські, ООЧСУ, УНСоюзу, молодечих організацій, Об'єднання Жінок ОЧСУ, Українсько-Американського Клюбу, УККА та інших, як також масові транспаренти в обороні нескорених, проти русифікації українських земель та взагалі проти терору Москви і її сателітів — звертали загальну увагу численної публіки, яка уставилася вздовж траси походу. Звертали увагу також численні тим разом українські національні строї, головно учасниць — жінок і дівчат. Окремою прикрасою української групи були два ридвани-вози, що їх уфундували обидві українські каси — „Самопоміч" та „Певність" в Чикаго, які символічно представляли теперішній стан поневоленої України.

На почесній трибуні при трасі походу вітали учасників походу представники міста Чикаго, стейту Іллиной та члени Американського Конґресу, як теж поодиноких національних груп, в тому також обидві пані з української групи — Шпікула і Целевич.

Після закінчення маніфестаційного походу відбулося прийняття для представників національних груп та запрошених почесних гостей міста, стейту, повіту, Конґресу в готелі Конрад Гілтон з обширною програмою.

Промовцями були м. ін. генерал Ф. П. Кейн, конґресмен Р. Пуцінський, Я.Вольф — стейтовий репрезентант, пастор Р. Ляндґріб, син конґресмена з Індіяни Ірля Ляндґріба, якого під час візити в Москві арештувала поліція під закидом поширювання Св. Письма. На прохання цього промовця поодинокі приявні представники національних груп передали примірники Св. Письма у їхніх мовах з відповідною дедикацією. Від української групи передав такий примірник в українському перекладі в прегарному виданні д-р Р. Кобилецький.

Проклямації, видані президентом Ніксоном, Стейтовою Леґіслятурою у Спрінґфілд, губернатором Іллиной, посадником Чикаго та відповідні резолюції, з натавруванням імперіялістичної політики Москви і їх сателітів та американський гимн закінчили цю частину Тижня Поневолених Народів в Чикаго.

У деяких підміських громадах Чикаго відбулися окремі відзначування Тижня Поневолених Націй.

Н.Н.

„Козацький День" на Союзівці

Союзівка. — Вправді в українському національному гимні співається, — „що ми браття козацького роду" але цю істину треба доказати своїм життям, своєю працею та боротьбою за „козацькі вольності", за вільне життя на вільній українській землі. Тарас Шевченко уживав слова „козацький" замість „український", бо наші козаки боролися за волю і права цілого українського народу, що внаслідок татарського лихоліття мусів „покозачитися", щоб пережити татарські набіги, що тривали майже 500 років.

І коли ми гордимося „козацьким духом" наших предків і сучасників, то тим більше повинні гордитися тими, що зберігають того „козацького духа", що мають у собі так багато із тієї „козацькости" у своїй душі, що „козакують" і на далекій чужині!

До таких належить безперечно Едвард Козак (Еко) з його синами: Юрієм і Яремою.

Союзівка гідно відзначила 70-річчя його образотворчої діяльности в неділю 13 серпня у великій залі „Веселки" відбулася виставка картин Ека та його двох синів: Юрія і Яреми. Про ці картини була вже інформаційна стаття у „Свободі" (ч. 139 з 2 серпня ц. р.), але Еко вспів ще намалювати кілька нових картин з гуцульською тематикою, з таким типовим йому „козацьким" розмахом!

Увечері того ж дня, при численній участі наших літників і сусідів Союзівки, головний предсідник Українського Народного Союзу, п. Иосип Лисогір відкрив ювілейну гостину Е. Козака та його родини на Союзівці, вітаючи і представляючи їх перед гістьми, що довготривалими оплесками вітали цілу „Козацьку Родину".

Неперевершений Микола Понеділок, що вів програму вечора своєрідним, поетичним стилем, що направду зворушував своєю щироукраїнською сердечністю, представив численним гостям Ювілята, що його так „любимо, шануємо і гордимося ним, бо він сьогодні з нами тут на союзівській землі"! Доля була ласкава для нього, „молодого дідуся з 10-ма внуками", бо він завжди черпав свою силу з народу, для народу і втримує постійний зв'язок з народом, і тому Україна мусить гордитися нашим Ювілятом.

„Соловейки" три наші студентки, Оксана Бодрич, Ліда Лукіянович і Марта Одежинська, що працюють на Союзівці, проспівали пісню на честь Ювілята, „гетьмана поміж малярами", при фортепіяновому супроводі музичного керівника молодечого ансамблю Союзівки, відомого В. Добущака. Пізніше вони проспівали ще дві гуцульські пісні при супроводі В. Добущака (акордеон) і О. Покора (скрипка, а О. Бодрич проспівала сольо „Лети наша пісне". Зібрана публіка тепло вітала наш „цвіт Союзівки", що заповідається так надійно!

Маестро Я. Гніздовський пригадав, як Еко допоміг йому „вийти в люди", коли він ставив свої перші кроки як карикатурист у шкільному гумористичному журналі в Чорткові, пізніше у Львові та в Німеччині.

Студентка Оля Шкафарівська, наша молода й талановита рецитаторка, прочитала з темпераментом віршований привіт Ювілятові від Папая (Ікера) під гучні оплески цілої залі.

І. Керницький (Ікер) згадав про „великий празник" ювілей Ека в Дітройті, „малий празничок" у Ню Йорку,„ „попразен" у Ґантері та „поправини" на Союзівці, а всі вони відбулися у „фамілійній атмосфері" загальної радости. Тому 18 років Еко вперше побував на Союзівці, де потім намалював „танцюристів" у барі „Лиса Микити", а пізніше розмалював залю „Веселки", за що вдячний Батько - Союз повинен йому поставити пам'ятник на Союзівці!

М. Понеділок розказав превеселий спогад про те, як він попав на іменини до Трентону де при чарці „обговорювали" всі наші партії, організації, а при тому дещо „перепало на бублики й Екові, як „непрактикуючому бандерівцеві", „файному ґуцулові", „соборному та збірному козакові", що викликувало сальви сміху.

Вкінці сам Ювілят у бойківському стилі Гриця Зозулі розвеселив всеньку публіку, що безперестанно сміялася та оплескувала так, що заглушувала не раз слова Ека, зворушеного такими спонтанними виявами, почувань зібраних.

Згадані дівчата — „Цвіт Союзівки" прощали Ека піснями і вручили йому дарунки, а дир. В. Квас подякував Ювілятові, його родині, всім виконавцям програми й численним гостям, що звеличали це ювілейне й родинне свято. Ще довго потім приявні вітали Ека і його родину з ювілеєм, розмовами і спогадам не було кінця.

Союзівка гідно закінчила цьогорічні ювілейні святкування Ека в Америці, бо ще плянуються такі святкування в Канаді, в Торонті й ін. містах.

Детройтський Ювілейний Комітет для відзначення 70-річчя Е. Козака приготовляє монографію про Ека, що повинна появитися друком ще цього року.

Виняткове щастя серед наших образотворчих мистців має наш Ювілят, бо якже багато наших визначних малярів не дожили до тих часів, коли їхня творчість стала спільним скарбом і гордістю цілого народу. Можливо, що одна з причин забуття була ця обставина, що деякі наші мистці не втримували живих зв'язків з громадою, не мали „суспільного інстинкту", жили і творили відірвано від громади, не брали активної участи у культурному житті народу, замикалися у своєму світі вимріяного мистецтва, ставали такими „духовими сиротами", як і деякі наші письменники, як про це так жалівся недавно проф. В. Чапленко.

На велике щастя — Еко ніколи не був таким „сиротою, „пустиножителем" — тому має такий ювілей, на який собі вповні заслужив своєю 50-літньою службою рідному народові та його визвольній боротьбі.

І. Дурбак

ІСТОРІЯ ШВЕЙНОЇ МАШИНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

корби ,ножану педалю, яка звільнила обидві руки швейника чи швейниці, даючи їм змогу краще керувати стібком. Він зліквідував горизонтальну голку, замінивши її човенцем, яке залишилося в швейних машинах до сьогодні.

Але справжнім генієм виявив себе Зінґер у рекламі, на яку витратив понад 10 мільйонів долярів, і у її висліді машини Зінґера опанували всі континенти нашої плянети. І хоч інші швейні машини, наприклад, італійські „Аеккі" чи німецька „Пфаф" конкурують успішно з швейною машиною Зінґера, ця остання 120 років веде перед у якості, витривалості, продажі і щораз нових уліпшеннях.

ДО ВІДНЯ ПРИБУВ колишній австрійський міністер закордонних справ Курт Вальдгайм, теперішній генеральний секретар Об'єднаних Націй, в дорозі з Комуністичного Китаю до Ню Йорку. Вальдгайм виявив, що впродовж своїх 5-тиденних відвідин у Пекіні він перевів тільки 9 годин на розмовах з прем'єром Чу Ен-лаєм і китайським комуністичним міністром закордонних справ Чі Пенґ-фером.

У КЕЙПТАВНІ В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ ЗВІЛЬНИЛИ від вини і кари протестантського єпископа Едварда Лорі Кінґа, що його судили за сприяння протидержавній роботі та спротив поліції: названий єпископ виступив в обороні студентів, які біля собору демонстрували проти існуючого в Південно-африканському Союзі режиму за його расизм і диктаторські способи правління.

НАРАДИ ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНСОЮЗУ

(Закінчення з 1-ої стор.)

кою грамот нових членів за липень вже 9-го серпня, і розметів 11-го серпня, не зважаючи на відпустки службовців, і повідомив про затруднення в його відділі нового службовика Осипа Гаврилюка. Звітуючи про працю В. Сохан згадав про свою співпрацю з редакцією „Свободи" в поміщуванні вісток на першій сторінці щоденника про висліди членської кампанії, як теж у підготовці до публікації других союзових матеріялів.

Вкінці В. Сохан повідомив про його працю в Статутовій Комісії УККА, про вибір його до Головної Управи „Самопомочі",та про співпрацю з українським відділом „Голосу Америки" і працю в міській управі Джерзі Сиі.

ЗВІТ ПРОФ. ІВАНА ТЕЛЮКА

Заступник головного предсідника проф. Іван Телюк звітував про свою репрезентаційну працю, взявши участь у загальних зборах ЗУАДКомітету, Братському Конґресі Нової Англії, в конференції Українських Братських Союзів, репрезентував УНСоюз, разом з іншими урядовцями, під час похоронів св. п. Владики Івана Стаха, з рамени УНСоюзу взяв участь у здвигу СУМА в Елленвіл. Брав активну участь в організаційній кампанії та опікується Окружним Комітетом Відділів УНСоюзу в Коннектикат. Окрему увагу віддав проф. Іван Телюк справам плянування організаційної кампанії та визначуванні цілей УНСоюзу на ближчу і дальшу мету.

ЗВІТ СЕН. ПАВЛА ЮЗИКА

Звітуючи за стан і розвиток та працю УНСоюзу в Канаді, заступник головного предсідника на Канаду сен. Павло Юзик ствердив, що праця розгортається, хоча і не цілком задовільно. У звітовому часі створено в Канаді один новий Відділ УНСоюзу. Вказав на деякі труднощі в організаційній праці, зокрема на недостачу кваліфікованих організаторів, що могли б асистувати обласному організаторові головному радному Василеві Дідюкові. Поступово наладнуються також і ці справи. Звітодавець довше зупинився на великому Українському Національному Фестивалі в Давфині та участі і ролі УНСоюзу в ньому. З приємністю відмітив постійно збільшуване зацікавлення УНСоюзом серед української молоді в Канаді, зокрема студентської, та вказав на нові великі можливості розвитку УНСоюзу в тій країні.

ЗВІТ ПАНІ МАРІЇ ДУШНИК

Заступниця гол. предсідника пані Марія Душник, яка так само, як проф. Іван Телюк та сенатор Павло Юзик не є затруднена в Головній Канцелярії УНСоюзу, звітувала про свою репрезентаційну активність, як участь в нарадах Округ УНС, у загальних зборах ЗУАД-Комітету, у відзначенні Тижня Поневолених Націй та інше. Окрему увагу віддала справам жінок-організаторів та секретарок Відділів УНСоюзу, пропонуючи ряд заходів для дальшої заохоти в їхній праці.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА

Головний предсідник Иосип Лисогір подав у своєму звіті загальну характеристику стану і праці та розвитку організаційного, касового, рекордового і видавничого відділів УНСоюзу, як також Союзівки та будови нових приміщень. Звітодавець вважає, що праця організаційного відділу не дає задовільних результатів, зокрема, як її порівняти з видатками на ту працю. Треба більшої послідовности в праці, більшої фахової допомоги організаторам і секретарям Відділів та постійного використовування всіх організаційних нагод.

Касовий Відділ працює задовільно, в першому півріччі цього року прибутки збільшилися на 30,000 дол. в порівнянні з такими в попередньому році. Недобру тенденцію в розвитку виявляє факт, що зменшилися в тому часі прибутки з членських вкладок. Є деякі труднощі з гіпотечними позичками, але й вони наладнуються. Новообраний головний касир мґр Уляна Дячук працює дуже солідно, хоча ще не має такого кваліфікованого асистента, як мали в її особі її попередники.

З великою фаховістю та справністю, полагоджуючи своєчасно всі справи, працює рекордовий відділ під проводом його керівника, заст. гол. предсідника Володимира Сохана.

Видавництво „Свобода" за перше півріччя збільшило свої прибутки, але також збільшилися видатки.

Союзівка за перших сім місяців цього року мала менше прибутків, як в такому часі минулого року. Деякий вплив на це могла мати погода та економічна ситуація в країні, як також та обставина, що тепер все більше людей використовують свої відпустки на відвідини в Европі.

Будова нових приміщень поступає вперед і тепер уже завершену сталеву конструкцію обкладається стінами. За яких два місяці 15-поверховий хмаросяг уже цілий буде закритий стінами. Досі на будову вже видано чотири мільйони долярів. В останньому часі зголосилися нові великі фінасові установи, які бажали б винаймити приміщення в будинку УНСоюзу.

ЗВІТ РЕД. А. ДРАГАНА

Звітуючи за видавничий Відділ УНСоюзу, ред. А. Драган поінформував Головний Екзекутивний Комітет про полагодження справи з Українським Видавництвом в Мюнхені відносно поширення українського видання та заходи і перевірку можливостей англомовного видання Історії України проф. Наталії Василенко - Полонської, про пропозиції проф. Любомира Винаря в справі видання енциклопедичного довідника та історії українського поселення в ЗСА і українського вкладу в розвиток цієї країни, про випуск монументальної монографії д-ра Луки Луцева про Василя Стефаника та ряд інших видавничих справ. Характеристикою підготови до перенесення видавництва до нових приміщень та деяких справ, зв'язаних з працівниками в цьому відділі ред. А. Драган закінчив свій звіт.

ДИСКУСІЯ І ЗАКІНЧЕННЯ

Над кожним із звітів відбулися дебати, після яких схвалювано відповідні рішення. Більшість із пропозицій поодиноких звітодавців була схвалена. На закінчення нарад вирішено ще справи репрезентації УНСоюзу на річних нарадах Крайового Конґресу Братських Організацій, участи представників УНСоюзу в XI Конґресі Американських Українців, участи екзекутивних і головних урядовців в Окружних нарадах під час осінньої організаційної кампанії та ряд інших актуальних справ. Наради Головного Екзекутивного Комітету, що почалися о год. 1:30 по полудні, закрив головний предсідник Иосип Лисогір після 11-ої години ночі.

П'ЄСА ПРО ОЛЕНУ ТЕЛІГУ

Торонто. — Організація Українок Канади, ОУК, видала окремим виданням твір про Олену Телігу, видатну поетку, розстріляну ґестапом у Києві під час німецько-фашистівської окупації — п'єсу Катерини Штуль із Парижу під наг. „Поворот". Видання оформив маляр М. Левицький. Уривки з п'єси були показані вперше під час Крайової Конференції ОУК у Торонті. Ролі виконували члени театру „Заграва", про що повідомив журнал „Жіночий Світ" з липня 1972 р. Авторці тоді ж було вручено перший примірник п'єси.

Президент Ніксон з родиною в Маямі Біч

Маямі Біч. — Під час Републіканської Конвенції, що розпочалася в понеділок 21 серпня, у Маямі Біч перебуватиме президент Ричард Ніксон з дружиною Пет та всі члени його родини. Президент прилетить у вівторок надвечір. Він має виголосити політичну промову в середу, приймаючи номінацію на перевибір на Президента ЗСА. Промову будуть передавати радіо й телевізійні станції по всій країні. До Маямі вже мали в неділю прилетіти дружина президента, її дочка Тришія з чоловіком і дочка Джулі з чоловіком. Президент Ричард Ніксон не буде брати участи в працях Конвенції, і не відомо, скільки часу він перебуватиме в Маямі Біч. Поліція поробила всі заходи, щоб не допустити близько демонстрантів до велетенської залі, де відбувається Конвенція.

Єгипет схильний відновити добрі взаємини з Америкою

Бейрут, Ливан. — Радіо в Бейруті передало інтерв'ю з президентом Єгипту Анваром Садатом, в якому Садат заявив, що „коли З'єднані Стейти простягнуть до Єгипту руку на базі справедливости, то я без вагання стисну її". Але єгипетський президент тут же заявив, що він не може погодитись на становище Ізраїлю, що його дотепер підтримувала Америка, а саме, щоб Ізраїль отримав деякі додаткові арабські землі, бо „такі територіяльні концесії потверджували б єгипетську прогру". Анвар Садат з'ясовував причини його вимоги, щоб з Єгипту виїхали совєтські військові дорадники. Мовляв, Єгипет не забуває, що Совєтський Союз прийшов йому з великою допомогою після програ у війні проти Ізраїлю в 1967 році. Але згодом виявилось, що Єгипет не всилі відзискати окупованих Ізраїлем земель без новітньої офензивної зброї, яку Совєти обіцяли Єгиптові, але тієї обіцянки не дотримали. Він, Анвар Садат, старався впродовж 18-ти місяців переконати Москву у слушності його вимог, але задарма. Тоді він рішився позбутись совєтських дорадників. Тепер він чекає на дальшу реакцію збоку Москви, але — видно — „совєтський апарат дуже важкий і вони не можуть швидко приймати рішення". Ливанська преса твердить, що у вересні у Мюнхені зустрінуться найближчий політичний приятель і дорадник єгипетського президента, редактор щоденника „Аль Ахрам" в Каїро, Мохаммед Гейкал, з Генрі Кіссінджером для „нав'язання американсько-єгипетського діялогу".

Тома Кобзей, визначний громадський діяч, помер у Вінніпеґу

(Продовження зі стор. 1-ої)

робітництву і фармерству. Після різних спроб, він заснував разом із своїми приятелями наперед „Союз Українських Організацій" (СУО) і був обраний головою цього об'єднання різних демократично - суспільних організацій із завданням працювати серед нашого робітництва. Ця організація 1936 році прибрала назву „Українська Робітнича Організація" (УРО). Він постійно, ах до останнього часу, проводив нею, як її голова. Ця організація була однією з тих, що заснували Комітет Українців Канади (КУК). Вона, як член - засновник, мала статутом застережені окремі права в КУК, зокрема в його президії. Сл. п. Кобзей від часу заснування КУК належав до найактивніших членів його президії.

Інтереси Томи Кобзея не були вузького характеру, обмежені лише до праці в робітничій ділянці, зрештою часто в нас занедбуваній. Він одночасно займався загальною проблематикою суспільного життя і в тому особливо культурними справами. Під цим оглядом має великі заслуги. Він належав до комітету побудови пам'ятника Шевченкові у Вінніпеґу і поклав багато праці для того, щоб у короткому часі здобути тисячні пожертви від багатьох громадян. Пізніше він був промотором акції здобуття фінансових засобів для Фундації ім. Шевченка і не тільки від себе жертвував на ту ціль, але знову своєю безнастанною публіцистичною працею причинився до великого успіху цієї Фундації. Присвячував свою увагу на допомогу також іншим культурним і науковим потребам.

За його загальні громадські заслуги він був відзначений медалею, встановленою Президією КУК і Фундацією ім. Шевченка. Канадійський уряд з нагоди ювілею Канади надав йому медалю заслуги за видатну діяльність у робітничій ділянці, де він виявив себе в боротьбі проти чужих шкідливих впливів серед українського робітництва, зокрема проти комуністичного обману.

При всій кипучій громадській безкорисній праці Кобзей знаходив час займатись українською літературою. Він написав літературно-критичну студію п.н. „Великий різьбар українських селянських душ", в якій насвітлив творчість Василя Стефаника. Він опублікував її в Бібліотеці НТШ власним коштом.

Велика заслуга Томи Кобзея в тому, що він заініціював і постарався про потрібні пожертви на англомовне видання новель Василя Стефаника. Ця англомовна збірка новель Стефаника під редакцією проф. Андрусишина, є цінним вкладом до української літературної скарбниці.

Тома Кобзей відзначався кришталевим характером. Всю свою працю він віддавав громаді безплатно, не шукаючи для себе ніяких матеріяльних користей і становищ. У своїх публіцистичних статтях і усних виступах ніколи не приховував своїх помилок у минулому, а навпаки, на прикладі своїх помилок вказував іншим правильний шлях.

У своїй громадській праці мав Тома Кобзей велику поміч у співпраці своєї дружини Олени. Вона не лише морально його підтримувала, але й помагала йому в тих чи інших його проєктах громадської діяльности.

Матвій Стахів

До уваги покупців у Ню Йоркському стейті

Ню Йорк. — Бюро Захисту Покупців, покликане охороняти їхні права й обороняти перед невідповідними або нечесними торгівцями, діє у місті Ню Йорку і у всьому стейті. Коли б хтось із покупців мав скаргу, виявив нечесність торгівця або торгівців, він може написати листа-скаргу, або ж безпосередньо відвідати Бюро Захисту Покупців Адреса: 80, Center Street, New York, N.Y. 10013. Бюро розглядає скарги і в багатьох випадках змушує несовісних торгівців-продавців відповідно розрахуватися з клієнтами, виконати обов'язок відносно ґарантії товару і т.п. Генеральний прокурор Ню Йоркського стейту Л. Лефковіц звертає увагу покупцям на те, що вони повинні уважно прочитати будь-який контракт, у тому і на купівлю речей, домів і т.д., заки його підписати, та що треба перед ремонтом-направою автомобіля, телевізора, пральної машини і т.д. вимагати від фірм на письмі визначення висоти оплати за направу.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КСЕНЯ КОСМИНА — членка УНС Відд. 168 Б-ва св. Василія в Перт Амбою, Н. Дж., померла 30 липня 1972 р. на 78 р. ж. Стала членкою УНС в 1924 р. Полишила в смутку сина Михайла та родину. Похорон відбувся 2 серпня ц. р. на цвинтарі Алпіне в Перт Амбою, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Бабин, секр.

ГРИГОРІЙ БАБИН, член УНСоюзу Відд. 168 Б-ва св. Василія в Перт Амбою, Н. Дж., помер 25 липня 1972 р. на 80 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1915 р. Полишив у смутку дружину Ксеньку, сина Івана, доньку Павлину, 5 внуків і брата Івана. Похорон відбувся 28 липня ц. р. на українському цвинтарі у Вудбрідж, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Бабин, секр.

ЛУКА ХОМИН, член УНСоюзу Відд. 5 Б-ва св. о. Миколая в Асторії, Н. Й., помер 19 липня 1972 р. на 85 р. ж. Нар. в с. Сівка Калуська, пов. Калуш і став членом УНС в 1924 р. Полишив у смутку дружину Марію та 3 синів: Йосипа, Івана і Павла. Похорон відбувся 22 липня ц. р. на цвинтарі Ґрінфілд в Гемпстед, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Хоманчук, секр.

МИКОЛА КУРКО, член УНС Відд. 163 Т-ва Єдність у Філядельфії, Па., помер 27-го липня 1972 р. на 78 р. ж. Народ. в с. Терлиці, пов. Ярослав і став членом УНСоюзу в 1932 р. Полишив у смутку дружину Параску, 2 дочки, 2 синів, 2 внуків. Похорон відбувся 31 липня ц. р. на цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

Владика Кир **ІВАН СТАХ** — член УНС Відд. 293 у Брукліні, Н. Й., помер 29 червня 1972 р. на 52 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1965 р. Полишив у смутку братів: Михайла, Петра, Тому і Теодора, сестри: Олену і Евелин, ЧСВВ. Похорон відбувся 4-го липня ц. р. на цвинтарі Holy Trinity, St. Clair, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Ірена Ткачук, секр.

ВАСИЛЬ ЗУБАР, член УНС Відд. 75 Т-ва Запор. Січ в Детройті, Міш., помер 25-го липня 1972 р. на 47 р. ж. Народився в с. Вільшаниця, повіт Золочів і став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Параню, дочку Марію, синів: Романа і Василя, 2 братів, 2 сестри. Похорон відбувся 29 липня ц. р. на цвинтарі St. Hedwig в Детройті, Міш.

Вічна Йому Пам'ять!

Б. Веращинський, секр.

ВАСИЛИЩИН МИКИТА — член УНС Відд. 217 в Рочестері, Н. Й., помер 14 липня 1972 р. на 88 р. ж. Нар. в с. Коростовичі, пов. Рогатин. Полишив у смутку дружину Катерину, 2 синів: Михайла і Йосипа, 3 дочки: Павлину, Анну, Розалію, 11 внуків і 8 правнуків, брата Андрія. Похований на цвинтарі Inter Holy Sepulchre в Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Кибарич, секр.

МИХАЙЛО ГРИЦЕНКО, член УНС Відд. 307 Б-ва ім. Митр. А. Шептицького в Бостоні, Масс. помер 13 липня 1972 р. на 53 р. ж. Нар. в Золочеві, Україна і став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Віру, сина Юрія, доньку Христину та 6 сестер. Похорон відбувся 17 липня ц. р. на цвинтарі св. Михаїла в Бостоні, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Д. Ґалоньска, секр.

ОЛЕКСА ПАВЛИШИН, член УНС Відд. 106 Б-ва св. Миколая в Чикаґо, Ілл., помер 30 березня 1972 р. на 79 р. ж. Нар. в с. Сопоті, Україна і став членом УНС в 1952 р. Полишив у смутку дітей: Омеляна, Федора і Марію. Похорон відбувся 3 квітня ц. р. на цвинтарі Мт. Олівет, в Джефферзон, Денвер, Коло.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

МАРТА ПАВЛИШИН, членка УНС Відд. 106 Б-ва св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл., померла 23 квітня 1972 р. на 74 р. ж. Нар. в Сопоті, Україна і стала членкою УНСоюзу в 1952 р. Полишила в смутку синів: Омеляна і Федора та дочку Марію. Похорон відбувся 27 квітня ц. р. на цвинтарі Мт. Олівет, в Джефферзон, Денвер, Коло.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

МИХАЙЛО ГУРБЕЛЬ, член УНС Відд. 206 Т-ва Запор. Січ у Вунсакет, Р. Ай., помер 26 червня 1972 р. на 74 р. ж. Нар. в с. Борки Малі, Україна, і став членом УНС в 1923 р. Полишив у смутку 2 доньки: Алісу і Ґлорію, сина Михайла, брата, 8 внуків, 4 правнуків. Похорон відбувся 28 червня ц. р. на цвинтарі св. Михаїла в Блекстоні, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Л. Гардінк, секр.

ЗАВАДІВСЬКА СТЕФАНІЯ, членка УНС Відд. 240 Т-ва Є. Коновальця в Клівленді, Огайо, померла 17-го липня 1972 р. на 68 р. ж. Нар. в с. Слобода Золота, пов. Бережани і стала членкою УНС в 1952 р. Полишила в смутку мужа Івана, сина Григорія, доньку Софію 6 внуків, сестру та родину. Похорон відбувся 19 липня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Кігічак, секр.

ІВАН ЯВОРСЬКИЙ — член УНС 321 Відд. у Фениксвіл, Па., помер 24 липня 1972 р. на 80 р. ж. Полишив у смутку дружину Марію, 3 доньки, 1 сина і 4 внуків. Похорон відбувся 29 липня ц. р. з церкви св. ап. Петра і Павла.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

АРТЕМ ОРЕЛ — член УНС Відд. 204 Т-ва о. Гончаренка в Ню Йорку, Н. Й., помер 19 липня 1972 р. на 75 р. ж. Нар. в с. Сакасаґань, Україна, і став членом УНС в 1955 р. Полишив у смутку дружину Анну, сина Тараса, 3 внуків. Похорон відбувся 24 липня ц. р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Палідвор, секр.

МИКИТА ОСТАФЕЙ — член УНС Відд. 264 Т-ва Український Тризуб в Карнеґі, Па., помер 5 липня 1972 р. на 77 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1924 р. Полишив у смутку дружину Анну, 4 доньки, 1 сина, 8 внуків, 1 правнучку. Похорон відбувся 9 липня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Scott Twp.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЮРКО БУРАК, член УНСоюзу Відд. 181 в Манвілл, Р. Ай., помер 28 липня 1972 р. на 81 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1934 р. Полишив у смутку дружину Юстину, 2 синів і 1 доньку. Похорон відбувся 31 липня ц. р. на цвинтарі св. Степана в Манвіллі, Р. Ай.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ПЕТРО ІРХА — член УНСоюзу Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 2 серпня 1972 р. на 85 р. ж. Нар. в с. Ладичин, пов. Тернопіль. Полишив у смутку доньку Ванду, зятя, 2 внуків. Похорон відбувся 5 серпня ц. р. на цвинтарі Квін оф Гевен в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Шпікула, секр.

ІВАН БОНЧАК — член УНС Відд. 244 Б-ва св. І. Хрестителя в Беллефонт, Па., помер 27 липня 1972 р. на 85 р. ж. Став членом УНС в 1918 р. Похорон відбувся на цвинтарі св. І. Хрестителя в Беллефонт, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Працевич, секр.

МИХАЙЛО ЛЕБЕДЬ — член УНС Відд. 27 Т-ва Орлик в Ірвінґтоні, Н. Дж., помер 2 серпня 1972 р. на 50 р. ж. Народився на Волині і став членом УНС в 1956 р. Полишив у смутку дружину Софію, доньку Мотрю, сина Ореста. Похорон відбувся 5 серпня ц. р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Л. Олесницька, секр.

ПЕТРО ГНАТІВ — член УНС Відд. 106 Б-ва св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл., помер 12 липня 1972 р. на 43 р. ж. Став членом УНС в 1962 р. Полишив у смутку матір Анну та родину. Похорон відбувся 15 липня ц. р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

МИКОЛА ГАНЯК, член УНС Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаґо, Ілл. помер 30 квітня 1972 р. на 52 р. ж. Нар. в с. Букава, пов. Самбір, і став членом УНС в 1961 р. Полишив у смутку сина Василя і доньку Марію. Похорон відбувся 3 травня ц. р. на цвинтарі Елмвуд Парк в Рівер Ґров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Семків, секр.

ІВАН ЛАЗОРИШИН — член УНС Відд. 367 Т-ва Запор. Січ в Рочестері, Н. Й., помер 19 червня 1972 р. на 78 р. ж. Нар. в с. Кадобна, пов. Калуш, Україна. Став членом УНС в 1911 р. Полишив у смутку дружину Тересу. Похорон відбувся 21 червня ц. р. на цвинтарі Holy Sepulcher, Rochester, N.Y.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Попович, секр.

ВОЛОДИМИР МАЗУРКЕВИЧ, член УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 11 липня 1972 р. на 58 р. ж. Нар. в Чикаґо, Ілл., і став членом УНСоюзу в 1935 р. Полишив у смутку дружину Стефанію, 3 синів: Володимира, Андрія, і Данила та 2 внуків. Похорон відбувся 14 липня ц. р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Шпікула, секр.

МИХАЙЛО ДЗЮРМАН, член УНС Відд. 49 Б-ва св. Арх. Михаїла в Торонті, Канада, помер на 89 р. ж. Став членом УНС 1916 р. Полишив у смутку 2 синів: о. Василя, о. Мирослава, 3 доньки. Ліліян, ЧСВВ, Марію, Меланію, 4 внуків та 1 правнука. Похорон відбувся 7 червня 1972 р. на цвинтарі Mount Hope в Торонті, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ОЛЬГА ЦІСИК, членка УНС Відд. 200 Т-ва Вільна Україна в Озон Парку, Н. Й., померла 2 серпня 1972 р. на 73 р. ж. Нар. в с. Дегова, пов. Рогатин, і стала членкою УНСоюзу в 1934 р. Полишила в смутку мужа Володимира, дочку Корнелю, брата та родину. Похорон відбувся 7 серпня ц. р. на цвинтарі Pinelawn, Farmingdale, L.I., N.Y.

Вічна Їй Пам'ять!

Л. Балук, секр.

МАРІЯ ГУРИН, членка УНС Відд. 95 Б-ва св. Димитрія в Bath, Pa., померла 20 липня 1972 р. на 77 р. ж. Нар. в с. Староміщені, пов. Скалат і стала членкою УНС в 1922 р. Полишила в смутку 2 дочки: Дженевів, Славу, сина Франка, 7 внуків і 3 правнуків. Похорон відбувся на на цвинтарі св. Марії в Нортгемптоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МАРТИН СУПІЛОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 176 Т-ва Т. Шевченка в Чикаґо, Ілл., помер 3 липня 1972 р. на 84 р. ж. Став членом УНС в 1921 р. Полишив у смутку дружину Анну, синів Мартина і Івана, дочок: Марію, Галину, Стефанію і Сильвію. Похорон відбувся 6 липня ц. р. на цвинтарі Моăт Гоуп в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МАРІЯ МОРОЗ, членка УНС Відд. 172 Т-ва І. Франка у Віппани, Н. Дж., померла 7 липня 1972 р. на 69 р. ж. Народ. в с. Глинівка, пов. Станиславів і стала членкою УНС в 1934 р. Полишила в смутку дочку Анну, 3 синів: Василя, Івана і Михайла. Похорон відбувся 29 липня ц. р. на цвинтарі Ґейт оф Гевен у Віппані, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ГНАТ ЛОЗИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 334 Т-ва І. Франка в Клівленд, Огайо, помер 15 червня 1972 р. на 72 р. ж. Став членом УНС в 1930 р. Полишив у смутку дружину Марію, дочку Ольгу та внука. Похорон відбувся 17 червня ц. р. на цвинтарі Brooklyn Hts, Cleveland, Ohio.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія Боганець, секр.

МАГДАЛИНА ЛЕХ — членка УНС Відд. 73 Т-ва Т. Шевченка в Провіденс, Р. Ай., померла 18 червня 1972 р. на 75 р. ж. Нар. в с. Вишнівко, пов. Броди, і стала членкою УНС в 1923 р. Полишила в смутку 3 доньки: Марію, Катерину і Варвару. Похорон відбувся 21 червня ц. р. на цвинтарі св. Марії у Вест Варвік, Р. Ай.

Вічна Їй Пам'ять!

Д. Василик, секр.

ЄВФЕМІЯ ДАНЧАК — членка УНС Відд. 423 в Чикаґо, Ілл., померла 7 липня 1972 р. на 55. р. ж. Нар. в Jeanette, Pa. Полишила в смутку мужа Івана, доньку Іванну, сина Мартина. Похорон відбувся на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Гірник, секр.

АННА ОДАСІ, членка УНС Відд. 112 С-ва св. Марії в Пармі, Огайо, померла 25-го липня 1972 р. на 76 р. ж. Стала членкою УНС в 1929 р. Полишила в смутку мужа Андрія, дітей: Михайла, Катерину, Естеллу, Марію-Анну, 2 сестри, 8 внуків та 2 правнуків. Похорон відбувся 28 липня ц. р. на Бруклин Гтс в Клівленді, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Канправь, секр.

ЮРІЙ КАЛИТЧУК, член УНСоюзу Відд. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорку, Н. Й., помер 3 липня 1972 р. на 77 р. ж. Нар. в Карпеці, пов. Сяніки і став членом УНСоюзу в 1928 р. Полишив у смутку дружину Катерину. Похорон відбувся 5 липня ц. р. на цвинтарі Olivet, Maspeth, N. Y.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Вишиваний, секр.

ЄВГЕНІЯ ЛОЗИНСЬКА — членка УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 2 серпня 1972 р. на 74 р. ж. Нар. в Перемишлі, Україна, і стала членкою УНС в 1951 р. Полишила в смутку мужа Івана, 2 доньки: Іванну і Галину та 4 внуки. Похорон відбувся 5 серпня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Т. Шпікула, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6796. З Момбузі висилають допомогу Тарзанові

Сигнал тривоги з Момбузі дозволив Тарзанові осягнути разом з головним вождем Улі гірський просмик ще заки озброєні крісами люди з племени кіків перемаршували туди, щоб перевести масакру людей з племени тупелів.

Нашим ворогом у поборюванні ігнорації кіків, буде — Тарзане — злощий „обія-чоловік" кіків, Мотта.

Дуже зле сталося, що старий Муму не дав своєму синові, молодому Муму, освіти, поки помер. Тоді кіки були б унаслідили мудрого вождя, якого ніякий ворожбит не міг би контролювати. Ми ...

На твоє радіо до Момбузі, Тарзане, прийшла відповідь. Генерал Їтс каже, що твоя місія небезпечніша, як ти думаєш — він висилає нам спадунів!